POWIATOWY
RZECZNIK KONSUMENTÓW
W BRZESKU

32-800 Brzesko, ul. Bartosza Głowackiego 51
tel. +48 14 66 33 111; fax +48 14 66 32 343
www.powiatbrzeski.pl; e-mail: sekretariat@powiatbrzeski.pl

OR.1510.7.2015.KŚ

Brzesko, dnia 29 grudnia 2015 r.

Pani Krystyna Klisiewicz
Dyrektor Wydziału Organizacyjnego
w Starostwie Powiatowym w Brzesku

w miejscu

Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Brzesku w sprawie petycji Kancelarii Prawnej „Świeca i Wspólnicy" Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie z 10 listopada 2015 r. (doręczenie 16 listopada 2015 r.) wyjaśnia, co następuje:

Do dnia sporządzenia niniejszego pisma Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Brzesku nie podejmował czynności związanych z ujawnieniem przez Agencję Ochrony Środowiska Stanów Zjednoczonych (USEPA) tzw. „afery Volkswagena" („afera spalinowa", „Dieselgate") a to z uwagi na brak wniosków konsumentów o informację prawną lub poradę konsumencką, jak też o udzielenie innej adekwatnej pomocy w rozwiązaniu sporu konsumenckiego w tym zakresie, uzasadniających podejmowanie przez Rzecznika odpowiednich działań, wynikających z kompetencji zakreślonych przepisami prawa.

Analiza treści petycji oraz przedstawionych w niej żądań budzi wątpliwości natury formalno-prawnej, tak dotyczących intencji działań Wnioskodawcy, jak też wskazywanej przez niego legitymacji Rzecznika do określonych, oczekiwanych przez niego działań.

Należy niewątpliwie przyznać, że praktyki wprowadzające w błąd konsumentów odnośnie do właściwości sprzedawanych pojazdów, mogą wypełniać przesłanki do stwierdzenia stosowana nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206, z późn. zm.):

1) art. 4 ust. 1 – Praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu,
2) art. 4 ust. 2 – Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznego z prawem kodeksu dobrych praktyk, jeżeli działania te spełniają przesłanki określone w art. 4 ust. 1; Praktyki te nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 4 ust. 1.

Warto zwrócić uwagę, że nieuczciwe praktyki rynkowe są równocześnie praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy

z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, późn. zm.), których stosowanie jest zakazane zgodnie z art. 24 ust. 1 cytowanej ustawy:

1) art. 24 ust. 1 – Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
2) art. 24 ust. 2 pkt 3 – Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Ponadto, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, nieuczciwą praktyką rynkową jest naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W zakresie organizacji ochrony konsumentów wyróżnić należy w szczególności powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów, wykonujących zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony konsumentów oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jako centralny organ administracji rządowej stojący na straży ochrony konkurencji i konsumentów. Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres uprawnień i obowiązków powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Kompetencje powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów reguluje art. 42 ustawy dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym określając w szczególności:

1) art. 42 ust. 1 – Do zadań rzecznika konsumentów należy:
    1) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,
    2) składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
    3) występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
    4) współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
    5) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych,
2) art. 42 ust. 2 – Rzecznik konsumentów może w szczególności wytaczać powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępować, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów.

Cytowane wyżej przepisy, a także ukształtowana doktryna w zakresie norm prawnych z art. 42 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, akcentują właściwość rzeczową powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów i kategoryzują ją w obszarze spraw z zakresu naruszenia indywidualnych interesów konsumentów, członków danej wspólnoty samorządu terytorialnego szczebla powiatowego (miasta na prawach powiatu). Rzecznik podkreśla, że w zakresie określonych ustawowo kompetencji przestrzega, zarówno prowadząc czynności przedprocesowe, jak i procesowe, właściwości miejscowej i rzeczowej ustalonej w oparciu o przepisy art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445, z późn. zm.) i art. 22^1 i 25 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.). Rzecznik podejmuje więc działania na rzecz osób fizycznych, posiadających status konsumenta, zamieszkałych na terenie Powiatu Brzeskiego.

W sprawach naruszeń zbiorowych interesów konsumentów, a do takich należy również stosowanie przez przedsiębiorców nieuczciwych praktyk rynkowych, właściwy jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zgodnie z art. 100 ustawy z dnia

16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, każdy na piśmie może złożyć zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jak wynika z informacji zawartych w przedmiotowej petycji, co jednocześnie wiadomym jest Rzecznikowi z urzędu, takie postępowanie zostało już wdrożone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Informacje o podjęciu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowania wyjaśniającego w sprawie tzw. „afery Volkswagena" znajdują się również na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=11968.

Wskazać należy, że powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów posiada kompetencje wynikające z art. 12 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, polegające na możliwości wytoczenia powództwa w przypadku stosowania przez przedsiębiorców nieuczciwych praktyk rynkowych:

1) art. 12 ust. 1 – W razie dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:
   1) zaniechania tej praktyki,
   2) usunięcia skutków tej praktyki,
   3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie,
   4) naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądania unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu,
   5) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej, ochroną dziedzictwa narodowego lub ochroną konsumentów,
2) art. 12 ust. 2 – Z roszczeniami, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, 3 i 5, mogą również wystąpić:
   1) Rzecznik Praw Obywatelskich,
   2) Rzecznik Finansowy,
   3) krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów,
   4) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów.

Z przepisu tego wynika, że rzecznicy podobnie jak inne instytucje (Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Finansowy, krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów), mogą wytaczać powództwa na rzecz konsumentów w przypadku dokonania przez przedsiębiorców nieuczciwych praktyk rynkowych. W tym zakresie takie same kompetencje posiadają profesjonalni pełnomocnicy procesowi działający na zlecenie swoich klientów. Tym samym, jeżeli Wnioskodawca zawarł potencjalnie umowę z konsumentem poszkodowanym w tzw. „aferze Volkswagena", może również podjąć działania przewidziane art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że powszechnie akceptowanym poglądem doktryny jest, że powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów nie ma obowiązku podejmowania się wytaczania powództw na rzecz konsumentów w każdym zgłoszonym przypadku. Wytoczenie powództwa jest uprawnieniem a nie obowiązkiem, co potwierdza wykładania art. 12 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Tak więc Rzecznik samodzielnie podejmuje decyzję o wytoczeniu powództwa i nie jest w tym zakresie związany żądaniem konsumenta.

Należy zwrócić uwagę, że Kancelaria Świeca & Wspólnicy Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie wskazuje w petycji, że działa w imieniu własnym. Godzi się więc

przypomnieć, że Wnioskodawca jest przedsiębiorcą a nie konsumentem w rozumieniu art. 22^1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny:
art. 22^1 – Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Rzecznik pragnie również zwrócić uwagę, że wytoczenie powództwa w trybie art. 12 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym można rozpatrywać w kategorii bezprzedmiotowości w zakresie roszczenia o zaniechanie praktyki lub o złożenie jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, bowiem Grupa Volkswagen publicznie przyznała się do zaistniałego stanu faktycznego, składając jednocześnie w tym zakresie oświadczenia i deklaracje.

Na własnej stronie internetowej, np. w wersji w języku polskim, pod adresem: http://info.volkswagen.com/pl/pl/home, Volkswagen informuje między innymi o zaistniałym problemie. Poprzez podanie w wyszukiwarce numeru VIN konsumenci mogą sprawdzić, czy ich pojazdy dotknięte są wadą silnika. Volkswagen deklaruje usuniecie wad, które według dalszego oświadczenia nie mają wpływu na bezpieczeństwo jazdy.

Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Brzesku informuje, że każdy konsument w przypadku zgłoszenia się do Rzecznika w sprawie tzw. „afery Volkswagena", otrzyma pomoc adekwatną do jego sytuacji faktycznej i prawnej oraz żądań wynikających z przepisów prawa. Trudno obecnie wskazać jakie będą to działania oraz w oparciu o jakie przepisy podejmowane będą interwencje Rzecznika. Część konsumentów może bowiem oczekiwać usunięcia wady w ramach zobowiązania gwarancyjnego, inni skorzystają z prawa roszczenia bezpośrednio do sprzedawcy. Niewykluczonym są również roszczenia o unieważnienie umowy lub odszkodowawcze, jak też oparte o ustawę z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowych.

Rzecznik pragnie również wskazać, że stanowisko korespondujące z przedstawionym w niniejszym piśmie wyraziła również Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów – pismo z 30 listopada 2015 r., którego odpis w wydruku skanu przedkładam w załączeniu.

Powiatowy Rzecznik Konsumentów
Arkadiusz Ropek

Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów

Marek Janczyk *- Przewodniczący (MRK w Poznaniu)*
Małgorzata Rothert *- Zastępca Przewodniczącego (MRK w Warszawie)*
Longina Kaczmarek *- Sekretarz (MRK w Szczecinie)*
Lidia Baran-Ćwirta *(MRK w Lublinie)*
Irena Krzanowska *(PRK w Bielsko-Białej)*
Danuta Mazur *(PRK w Świdnicy)*
Zbigniew Kwaśniewski *(MRK w Łodzi)*
Krzysztof Podgórski *(MRK w Tarnowie)*
Krzysztof Tomczak *(MRK w Bydgoszczy)*

Warszawa, 30 listopada 2015 r.

RK.740.322.2015.MRO
(2.MRO.RK)

Kancelaria Prawna
„Świeca i Wspólnicy" sp. k.
Ul. Bagatela 11 lok. 3
00-585 Warszawa

W związku z petycją Kancelarii Prawnej „Świeca i Wspólnicy" sp.k. przesłaną do starostów i prezydentów miast, a dotyczącą badań technicznych samochodów produkowanych przez niemiecki koncern motoryzacyjny Volkswagen – Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów przedstawia, co następuje.

Podstawowym aktem prawnym, ustanawiającym instytucję powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów (dalej rzecznik), określającym jego zadania jak i wyposażającym go w odpowiednie uprawnienia, jest *ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 184 zwana dalej „Ustawą").* Zadaniem rzeczników jest przede wszystkim zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego oraz występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów. Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów nie działa z urzędu. Zakres działań podejmowanych przez rzecznika wyznacza wniosek konsumenta, jak też podstawa prawna do działania.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który jest organem właściwym w sprawach naruszenia zbiorowych interesów konsumentów wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie dotyczącej manipulowania wskaźnikami energii spalin w samochodach Volkswagen. Wyniki tego postępowania będą miały istotne znaczenie dla konsumentów, także w zakresie wyboru podstaw prawnych dochodzenia ewentualnych roszczeń, tj. odpowiedzialności z tytułu niezgodności towaru z umową, odpowiedzialności z tytułu rękojmi, uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu czy też odpowiedzialności z tytułu zastosowania wobec konsumenta nieuczciwej praktyki rynkowej.

Z informacji zebranych przez Krajową Radę Rzeczników Konsumentów wynika, że do dnia wniesienia petycji do żadnego z rzeczników nie wpłynęły wnioski konsumentów o udzielenie pomocy w dochodzeniu roszczeń od Grupy Volkswagen z tytułu niezgodności pojazdu z umową czy dokonania zakupu auta w wyniku zastosowania przez tego przedsiębiorcę nieuczciwej praktyki rynkowej, polegającej na wprowadzeniu w błąd co do wskaźników emisji spalin.

W związku z tym rzecznicy nie mieli podstaw do podjęcia działań wobec Grupy Volkswagen w oparciu o normę prawną wskazaną przez wnoszącego petycję.

Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów zapewnia, że każdemu konsumentowi, który zgłosi rzecznikowi w danym powiecie czy mieście problem opisany w petycji, udzielona zostanie stosowna pomoc prawna, w ramach ustawowych kompetencji przypisanych rzecznikowi.

Wiceprzewodnicząca KRRK